

SAMENSPEL

Wijkblad van de *Christus Triumfatorkerk*, J. v. Stolberglaan 154 te Den Haag
nr. 191 - 20^e jaargang – januari 2016

Abonnementsprijs € 12 (excl. evt. portokosten ad € 20) per jaar

Bankrek.: **NL52 INGB 0005 1440 61** *Stichting Christus Triumfatorkerk o.v.v. Samenspel*

Redactie: Henk Hospes, Laan van Wateringse Veld 277, 2548 BL Den Haag
e-mail: samenspel@ctkerk.nl tel. 070 327 03 66
Wouter Muller, Adriaan Sala

Advertenties: Bert van der Sluis

Bezorging: Annie Krul

Abonnementen: Henk Hospes (zie boven)

Koster : Kristin Anderson tel. 070 383 76 55
b.g.g. en alleen in dringende gevallen 070 331 03 79
e-mail: koster-beheerder@ctkerk.nl

Autodienst Wouter Muller tel. 070 386 16 42

Predikanten: ds. Ruud Stiemer, Wassenaarseweg 243, 2596 CT
di, do en vrijdag van 8.30 tot 9.30 uur en rond 18 u tel. 070 382 52 65
(maandag vrij / woensdag *Noorderkerk*)
e-mail: ruudstiemer@ctkerk.nl
ds. Berit Bootsma-Gerritsen, Mariastraat 73, 2595 GM
maandag, woensdagmiddag, donderdag tel. 070 359 62 39
e-mail: beritbootsma@ctkerk.nl

Scriba: Bronne Pot, v.Lansbergestraat 85, 2593 SC D.Haag tel. 06 47 27 2485
e-mail: scriba@ctkerk.nl

Kerkelijk Bureau/ ledenadm. GKO: Jul. van Stolberglaan 154, 2595 CL Den Haag pgo@casema.nl
van 9 - 12 uur op ma, wo en vrijdag tel. 070 385 36 45

ledenadm. PGG: pgg-ledenadministratie@ctkerk.nl

Public Relations: pr@ctkerk.nl

Website: www.ctkerk.nl

Zondagsbrief per email? Aanvragen bij Bert Jan van Veen (bertjanvv@gmail.com)

GIRO-/BANKREKENINGEN:

Vaste vrijwillige bijdragen:

- kerk (GKO): NL98 INGB 0000 0435 55

- kerk (PGG): NL87 FVLB 0635 8147 30

Collectebonnen: NL38 INGB 0000 0052 53

Diversen: NL52 INGB 0005 1440 61

Geref. Kerk 's Gravenhage-Oost

CVK PGG Kerkbalans

Collectebonnen GKO (voor GKO en PGG)

Stichting *Christus Triumfatorkerk*

o.v.v.het doel (*) - * Samenspel / * Verjaardagsfonds / * Wijkkas / * Giften / * Legaten

Diaconie Geref.kerk 's Gravenhage-Oost

Diaconie Herv. Wijkgem. Bezuidenhout

Diaconie (GKO): NL05 INGB 0000 4270 21

Diaconie (PGG): NL65 INGB 0001 768 712

Van de redactie

Zoals u hebt gezien, was het decembernummer, het eigenlijke kerstnummer, – in ieder geval wat kleur betreft – dit jaar wat sober uitgevoerd. Daarvoor hadden we twee redenen. Ten eerste is het – zoals elk jaar - moeilijk om zo lang van tevoren al in een uitbundige kerststemming te komen, temeer tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in Parijs op het moment dat we met de voorbereidingen van dat nummer bezig waren. Maar de eerlijkheid gebied ook te zeggen dat we binnen de voor *Samenspel* vastgestelde begroting wilden blijven (en dat is ook dit jaar weer gelukt!) Daarbij komt dat het januarinummer nog voor de Kerst verschijnt en vaak dienstdoet als 'pseudo' kerstnummer. Daarom pakken we nu uit met een extra feestelijk nummer in full color, ook om daarmee onze goede voor-nemens voor het nieuwe jaar te onderstrepen.

Vooralsnog vraagt dat van ons een grotere inspanning, enerzijds om de (advertentie-)inkomsten te laten toenemen en anderzijds om de kosten te drukken. U kunt daarbij helpen door uw bijdrage voor 2016 minimaal te handhaven op het niveau van 2015, maar ook door eens te proberen de leverancier(s) waar u een trouwe en bekende klant van bent, te bewegen om *Samenspel* financieel te ondersteunen in ruil voor een advertentie, eenmalig of terugkerend.

Voor uw persoonlijke bijdrage ontvangt u in het voorjaar weer een brief met acceptgiro. Mocht u daar niet op willen wachten dan kunt u uw bijdrage op elk gewenst moment overmaken op de bankrekening genoemd bovenaan blz. 1. Wilt u er a.u.b. bij vermelden dat uw bijdrage bestemd is voor *Samenspel* (abonnement 2016), zodat wij hem kunnen herkennen tussen de andere bedragen die op die rekening worden overgemaakt?

Het leek zo'n aardig idee: het delen van bijzondere kerstwensen via *Samenspel*. Kennelijk was u dat toch niet met ons eens, want behalve de wensen van onze wijkpredikanten is er niet een binnengekomen! Misschien ligt de oorzaak daarvan ook wel in het feit dat we nog helemaal niet bezig waren met kerstwensen op het tijdstip dat de kopij voor dit nummer moest worden ingeleverd. Bovendien begrijpen wij ook dat bijzondere kerst- en nieuwjaarswensen doorgaans nogal persoonlijk zijn en niet geschikt zijn om met een grotere groep mensen te delen. Toch - met een beetje moeite – zijn ze wel te vinden. Vooral de mensen met een facebook account zullen dat beamen. Daar komen soms de mooiste en meest diepzinnige teksten voorbij. Wij hebben er een paar voor u verzameld. U vindt ze verspreid in dit nummer. Wij onderschrijven ze van harte!

Mede namens de andere redactieleden,

Henk Hospes

VASTE RUBRIEKEN:

Agenda & Activiteiten	21
Cryptogram	38
Diaconalia – Collectedoelen	16
Gemeente(mee)leven	5
Giften	8
Het is maar dat u het weet	26
Kerkdiensten – overzicht	20
Lezingen	33
Lied van de maand	28
Meditatie	4
Pastoralia - Kerstviering ouderen	14
Uit de kerkenraad	12
Uitgelicht	6
Van Zondag tot Zondag	19
Vorming & Toerusting - Cursus: Oefenen in Levenskunst	9
Lezing: De spiritualiteit van Henri Nouwen	31
Cursus: Joodse Wortels van het Christelijk Geloof	33

COLUMNS:

Adriaan Sala: Steengoed	22
Robin ten Hoopen: Knipooq van de overledene, adieu van God	11

GEDICHT / WENS:

Gonny Luypers: Geloven	24
Tijd van Leven	25

DIVERSEN:

Bezinning (verslag & info)	40
Dining & Wining (verslag & info)	35
Een verrassend portret (interview)	34
Gedachtdienst overledenen (collage)	10
Kerstnachtdienst (poster)	18
Maaltijdavond vluchtelingen en buurtbewoners (verslag)	36
PGG: Hoopvol op weg (verslag)	13
STEK: Fonds voor Ontwikkeling en Vernieuwing (info)	27
ZRUNVA: Helpende Handen in Georgie (bedankbrief)	30

De zingende vredesmacht

En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: "Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft."

Lucas 2 : 13

In de kerstnacht wordt een loflied aangeheven. Het klinkt niet uit de kelen van een koor, maar wordt gezongen door een 'groot hemels leger'. In de oudere Bijbelvertalingen staat 'des hemels heerscharen'. Het zijn de strijdkrachten van de Heer, die God de lof toezingen. Dat is veelzeggend! De hemel maakt daarmee een politiek statement. Het legerkoor neemt daarmee een standpunt in tegen de politiek van de toenmalige keizerlijke regering.

Het joodse land is bezet door de Romeinen. De bezetter bezit een goed georganiseerd en sterk leger dat zich, via het uitgestrekte netwerk van heirbanen, snel door het Romeinse rijk kan verplaatsen. Gesteund door dit leger is de machthebber in Rome in staat zijn reusachtige rijk te besturen. Keizer Augustus is op het moment van Jezus' geboorte al twee decennia aan de macht. Zijn regeerperiode wordt gekenmerkt door een relatieve rust en welvaart. Hierdoor wordt hij door veel inwoners van zijn rijk vereerd als een held, als een redder. Hebben de Romeinse soldaten indertijd ook gezongen, terwijl ze marcheerden? Liedereren over de keizer die vrede bracht? Lofliederen, waarin hij geroemd wordt om zijn macht en zijn daadkracht? Ongetwijfeld!

Tegen die soldatenliederen in klinkt nu het lied van de hemelse legermachten: '*Eer aan God in de hoge.*' De engelen eren God, omdat Hij zijn belofte nakomt. Hij stuurt de Redder van de wereld. Met de geboorte van het Kind neemt de geschiedenis een wending.

Het lied gaat verder. Het hemelse leger zingt: '*Vrede op aarde.*' De vrede die de zangers op het oog hebben, is niet de 'Pax Romana', die door de overheid wordt afgedwongen, maar de vrede van Gods Koninkrijk. Het is de vrede die begint met het Kind in de kribbe. Een vrede die niets moet hebben van macht en geweld, maar die te maken heeft met liefde en eenvoud, met 'worden als een kind', ontvankelijk, ontwapenend.

De hemelse soldaten zingen door: '*voor de mensen die Hij liefheeft.*' Ze zingen van de God wiens hart uitgaat naar de gewone mensen. Het zijn de mensen die gebukt gaan onder de macht van de heersers op hun troon. God heeft oog voor hen die telkens het onderspit moeten delven.

Met dit lied luidt het legerkoor op aarde een nieuwe orde in. De tijd van de Messias is aangebroken. Alles wat was voorgezegt door de profeten, alle beloften die God had gedaan, zullen nu in vervulling gaan.

Alhoewel.... Als de hemelse legermachten vertrokken zijn, is het weer stil in de velden van Efrata. Het lijkt alsof er niets gebeurd is: de keizer in Rome zit nog gewoon op zijn troon en zijn leger houdt het joodse land bezet. Ook vandaag lijkt de

macht aan de sterksten en aan de leiders met hun grote mond. Hun soldaten marcheren en zingen hun strijdliederen. De beelden gaan de wereld over. De vrede waarover het hemelse leger zong, lijkt verder weg dan ooit. Hebben ze hun statement in de kerstnacht dan voor niets gemaakt? Is er met de geboorte van Jezus uiteindelijk niets veranderd? Of staat ons nog iets te wachten?

Voor de herders van toen en de eerste lezers van het kerstevangelie is het lied van het hemelse leger een teken van hoop geweest. In de geboorte, maar vooral ook in het leven en werken van Jezus, in zijn dood en opstanding, is duidelijk geworden dat de nieuwe tijd is aangebroken. Ze hebben gezien dat God met de komst van Jezus een begin gemaakt heeft van zijn nieuwe wereld waarin vrede niet langer een wens is, maar een realiteit. Het lied van de hemelse legers heeft dus de toon gezet en wijst vooruit naar de uiteindelijke realisatie van wat ze in hun lied al bezongen.

Ook in de kerstnachtdienst op 24 december zingen wij in de kerken in de Haagse Hout het lied van de engelen. Ook wij maken daarmee een statement, namelijk, dat we ons niet neerleggen bij de songs die vandaag de kracht van het eigen volk, de eigen religie of eigen ideologie bezingen. Met het lied van de engelen getuigen wij – tegen alle kwade machten in - van de God die dwars tegen deze liederen in werkt aan zijn Koninkrijk. Mag in een ieder die het meezingt en er uit leeft, iets van dat Rijk zichtbaar worden!

*Eer zij God in deze dagen,
eer zij God in deze tijd.
Mensen van het welbehagen,
roep de aarde vrede uit
Gloria in excelsis Deo
Gloria in excelsis Deo*

Lied 487 : 1

Uitgelicht

KERSTNACHT: WERELDNIEUWS, LICHT EN HOOP

Ervaar het delen van licht en hoop tijdens kerstnachtdienst in de *Christus Triumfatorkerk*. Op 24 december om 21 u is de jaarlijkse kerstnachtdienst. De dienst wordt geleid door predikante ds. Berit Bootsma. Iedereen is van harte uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn. Na afloop is er gelegenheid om met de andere aanwezigen na te praten bij een glaasje Gluhwein of chocolademelk. De toegang is gratis.

Het thema van de dienst is *Wereldnieuws*. De aanslagen in Parijs en de tienduizenden mensen die voor IS op de vlucht zijn: het zijn een paar voorbeelden van situaties die je soms moedeloos maken. Ook gebeurtenissen in je eigen leven kunnen je het gevoel geven dat je op de vlucht wilt slaan, terwijl er altijd wel een sprankje hoop is. Tijdens de Kerstnachtdienst staan we hier samen bij stil. *Hoe kan zelfs het kleinste lichtje hoop bieden als het om je heen donker is?* We luisteren naar verhalen en samen zingen we onder leiding van de praiseband 'Luister' en organist Johan de Graaf.

LEVENS Kunst

Vorig jaar heeft voor de eerste keer de cursus *Levenskunst* in onze kerk plaatsgevonden. Dat waren mooie avonden die smaakten naar meer. Inmiddels zijn er drie gemeenteleden getraind (Marieke van Vliet, Frouckje van der Wal en Alexandra Nuijen) om zelf de cursus te kunnen geven. Dit heeft ertoe geleid dat in februari en maart 2016 de cursus *Levenskunst* opnieuw gegeven zal worden. Dit keer voor iedereen die geïnteresseerd is (ongeacht leeftijd). Meer informatie vind u verderop in dit nummer van *Samenspel*.

NIEUWE NAAM VOOR HET PROJECT JP

Sinds 2009 draait in onze kerk het 'Project JP'. Er is in de afgelopen jaren veel ontwikkeld en opgestart vanuit dit project. We hebben al veel mooie vruchten mogen plukken. Nu liep het oude projectplan tot 2015. In de bezinning op het vervolg was de stemming: tijd voor wat nieuws. We gaan een andere fase in en daarbij past een andere naam.

Daarom..... Op zondag 24 januari zal in de kerkdienst de nieuwe naam voor het 'Project JP' onthuld worden. Wat deze is, gaan we nu nog niet verklappen. Mocht u nieuwsgierig zijn: kom naar de dienst of lees erover in het volgende nummer van *Samenspel*.

BIJZONDERE KERKDIENTEN

Het nieuwe jaar begint met een aantal bijzondere en feestelijke diensten. Op zondag 10 januari zal Arjan Brak belijdenis afleggen van zijn geloof. Het is altijd weer bijzonder om te horen hoe mensen hun weg met God willen gaan. Dit keer mogen wij dat feest met Arjan Brak meevieren.

Daarnaast mogen we nieuw leven in het midden van onze gemeente welkom heten. Op zondag 24 januari zal Siegert Pot, de zoon van Bronne Pot en Dorine Wiersma gedoopt worden. Bij beide diensten bent u van harte welkom.

TENSLOTTE

Ik wens u allen heel goede feestdagen toe en veel zegen voor 2016. Dat licht

en hoop met u mogen meegaan in het nieuwe jaar.

ds. Berit Bootsma

KERSTMORGEN: 'BACK TO BASICS'

De dienst op kerstmorgen zal in het teken staan van de kinderen. Zij spelen de hoofdrol in de viering rondom de geboorte van Jezus in Bethlehem. De viering wordt voorbereid in overleg met de *Commissie Kindernevendienst*.

Als thema van de overdenking is gekozen voor: *'Back to basics' (Terug naar de kern)*, dit naar aanleiding van het rapport dat op de laatste synode is besproken: *'Kerk 2025: Waar een Woord is, is een weg'*. Hierin gaat het over de vraag hoe de protestantse kerk er over tien jaar uitziet. Er worden allerlei voorstellen gedaan over de structuur, de ambten, enzovoort. Door de verschillende hoofdstukken heen komen we regelmatig de woorden *'Back to basics'* tegen. We moeten terug naar de kern, naar de basis van ons geloof en van ons kerk-zijn. De overvloedige ballast moet eraf, opdat het Evangelie ons weer kan begeisteren. Die vraag stellen we ons ook als het gaat om het kerstverhaal: "Waar gaat het nu eigenlijk om? Welke boodschap klinkt er als we gaan graven onder de stapel kerstballen, de wolken van engelenhaar en de kransjes?"

Het belooft een feest te worden! Viert u het mee?! U bent van harte uitgenodigd!

EERSTE ZONDAG IN HET NIEUWE JAAR

Op zondag 3 januari vieren we als gemeente de start van het nieuwe jaar met een korte dienst, waarin we bidden en zingen om Gods zegen voor het nieuwe jaar. De dienst begint om 10 uur en duurt tot 10.45 uur. Aansluitend is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten en heil en zegen toe te wensen.

WEEK VAN GEBED VOOR DE EENHEID VAN DE KERK

Op zondag 17 januari 2016 start de *'Week van Gebed'*. Het thema is: *'Het woord is aan jou'*. Dit is gekozen naar aanleiding van de tekst uit 1 Petrus 2 : 9 *'Geroepen om de machtige daden van de Heer te verkondigen'*. De tekst nodigt uit om verder na te denken over de manier waarop christenen het evangelie uitdragen naar mensen om hen heen. In de dienst op deze zondag staan we bij dit thema stil.

START BELIJDENISGROEP

In het dagelijks leven leggen we in ons doen en laten – bewust of onbewust – belijdenis af van ons geloof. Op ons werk, in het vrijwilligerswerk, op school laten we in woorden en daden zien wie wij zijn en in Wie wij geloven. Zo delen we iets van de hoop die in ons is met de mensen om ons heen (1 Petrus 3 : 15). In de belijdenisgroep bezinnen we ons op de vraag naar het christen-zijn in het dagelijkse leven. We doen dat aan de hand van de Apostolische Geloofsbelijdenis. Na de afronding van de serie van zeven bijeenkomsten is er gelegenheid – voor wie dat wil – om tijdens een zondagse kerkdienst van zijn of haar geloof te getuigen. Deze openbare belijdenis wordt gevolgd door een zegen met handoplegging door de predikant. Degenen die van hun geloof willen getuigen en nog niet gedoopt zijn, kunnen bij deze gelegenheid de Heilige Doop ontvangen. De belijdenisgroep gaat op woensdag 20 januari

2016 van start. De aanvang is om 20 u.
De belijdenisdienst is op Eerste Pink-
sterdag, zondag 15 mei. Voor meer in-
formatie, bel of mail ds. Ruud Stiemer
070-382.52.65 of ruudstiemer@ctkerk.nl

TENSLOTTE

Van harte wens ik u en jou een geze-
gend kerstfeest toe en een goed 2016!

Met een hartelijke groet,
ds. Ruud Stiemer

Zomaar een wijsheid

Laat de mug en de olifant voor wat ze zijn!

Vorming & Toerusting (1)

Cursus 'Oefenen in Levenskunst'

Workshop ...die je op het spoor zet van levenskunst.

Wat is levenskunst voor jou?

Verkennen wat je zoal kunt doen om gelukkig te worden.

Welke dromen en verlangens leven in jou?

Durf je je verlangen te volgen?

Optimisme oefenen.

Welke stap ga jij morgen zetten om iets met je dromen te doen?

In het voorjaar van 2016 organiseren de *Christus Triumfatorkerk* en de *Duinzicht-kerksamen* de cursus **Levenskunst**. Tijdens de drie avonden komen bovenstaande vragen aan bod. De cursus is o.a. gebaseerd op het boek *De maakbaarheid van het geluk* van Sonja Lyubomirsky en de twaalf gelukstips die zij geeft.

De cursus is al op verschillende plaatsen in Nederland gegeven. Afgelopen voorjaar ook in de *Christus Triumfatorkerk*. Enkele reacties van deelnemers:

"We hebben geluisterd, gelachen, onszelf opengesteld en in vertrouwen twijfels, gedachten en dromen uitgesproken, elkaar bemoedigd."

"Ik vond het heel bijzonder dat er vanuit ogenschijnlijk eenvoudige en gestructureerde opdrachten veel diepdiepgang in onze gesprekken kwam en

dat we in ver-trouwen konden delen, terwijl het tegelijk ook praktisch bleef."

Het is vooral een 'doe'-cursus. Verschillende werkvormen helpen je om je dromen of verlangens op het spoor te komen en die met anderen te delen. Waar zou jij mee aan de slag willen? Zo hopen we mensen uit te dagen meer vanuit hun dromen en verlangens te gaan leven. We putten uit sociale wetenschappen en uit christelijke spiritualiteit. Hierdoor is er voor iedereen, christelijk of niet, iets om mee aan de slag te gaan. Er is voldoende ruimte om dat er uit te halen wat voor jou van waarde is.

Iedereen die geïnteresseerd is in deze cursus is van harte welkom. Dus voel de vrijheid om je collega's, burens en/of vrienden uit te nodigen. Zij kunnen zeker aanhaken!

Graag opgeven voor 1 februari 2016.

Lokatie: *Christus Triumfatorkerk*

Data: donderdag 11, 25 februari en 10 maart 2016 van 19.30 tot 22 u

Kosten: € 10,-.

Meer informatie en opgave bij Marieke van Vliet: levenskunstctk@gmail.com

Knipoog van de overledene ...

adieu van God

Robin ten Hoopen

Kun je een knipoog krijgen van een overledene? Ik ken verhalen van velen die zoiets hebben meegemaakt. Mooie ervaringen zijn dat. Tegelijk hoor ik van hen ook dat zij hopen dat hun overledene nu rust heeft en mag ontspannen. Dat wens ik ook mijn dierbaren toe. Kunnen die twee elementen echter wel samengaan?

Die vraag kwam bij mij op toen ik een tijdje geleden het programma *Adieu God* zag waarin Gijs Staverman aan Tijs van den Brink vertelde hoe hij onderweg spontaan een zakje Fisherman's Friends kocht terwijl hij dat anders nooit deed, om vervolgens te ontdekken dat zijn overleden vriend dit vaak deed. Staverman zag het als een teken van de overledene. Deze had hem daartoe gebracht. Een mooi en bijzonder verhaal! Doordat Staverman dit toeschreef aan zijn overleden vriend zette hij mij aan het denken: wat betekent dit eigenlijk voor een overledene, waar hij of zij is en wat zij doet of hij kan zien? Daar dacht ik eens wat dieper over na vanuit mijn eigen achtergrond als theoloog.

De bekendste manier om over contact tussen levenden en overledenen te denken, is die van een overledene die in de hemel is, die ons kan zien en die zo contact met ons maakt.¹ Hij of zij leeft in een soort parallel universum. Wat ziet zo'n overledene van het leven hier op aarde? Alles of slechts bepaalde dingen? Stel dat een overledene alles ziet. Noodzakelijkerwijs ziet hij dan ook de minder mooie momenten. Verschrikkelijk lijkt me dat: een ongeluk van je zoon te moeten aanzien.

Stel nu echter dat je als overledene niet alles ziet, maar alleen de mooie momenten. Dat heeft ook weer zo zijn problemen. Wat zie je als je alleen de mooie dingen ziet? Zie je dan wel echt iets van een leven? Of anders gezegd: kun je een leven begrijpen als je slechts goede momenten ziet?

Een andere optie zou zijn dat een overledene een moment mag kiezen of dat er voor hem of haar wordt gekozen. Stel nu dat je een moment zou mogen kiezen, hoe weet je wat te kiezen? En stel dat je het gezien hebt, hoe moeilijk is het dan om na nog even naar de trouwerij van je dochter te hebben gekeken, niets meer te zien? Je weet niet hoe ze zich daarna ontwikkelt. Datzelfde geldt trouwens ook wanneer iemand anders een moment voor je kiest.

Je merkt dat wie hierover doordenkt vanuit het perspectief van de overledene met wat complicaties te maken krijgt. Wie zijn overledene een plek gunt waar hij of zij rust heeft, lijkt communicatie tussen overledenen en levenden wel uit te moeten sluiten of hij komt uit op een visie die naar is voor een overledene en vooral fijn voor ons, levenden. In dat geval moeten we het verhaal van Staverman en vele anderen echter afdoen als onzin, toeval of een sterke herinnering. Daarmee doen wij volgens mij echter niet alleen onrecht aan een ervaring van een mens, maar missen we ook een kans. Een kans om in een wereld die steeds min-

der contact heeft met het heilige een verbinding te leggen tussen God en de ervaring van mensen.

Ik stel daarom voor deze tekenen niet te zien als een teken van een overledene, maar als een teken van God. Een teken van Hem, die ons door iets wat wij kennen, wil laten weten dat Hij er is en dat het goed is met onze overledene. Ik herken dat ook in de opstandingsverhalen van Jezus zoals die te vinden zijn in de evangeliën. Daarin verschijnt Jezus aan zijn vrienden en sluit hij aan bij hun leven en hun vragen. Als er iemand is, die dood was en levend is geworden en die vervolgens contact heeft met zijn vrienden, is Hij het wel. Zou Hij dan niet de ideale persoon zijn om tekenen aan levenden te kunnen geven? Knipogen van God?

Juist omdat ik geloof dat een afscheid van mijn dierbare een adieu is, tot bij God, geef ik mijn overledene nu rust. Adieu geliefde, tot bij God! En die knipoog? Dat is een adieu van God zelf.

¹ Andere visies zijn bijv. dat de doden als geesten om ons heen zijn, dat zij slapen en niets merken of dat er niets is na dit leven.

~ ~ ~ ~

Uit de kerkenraad ...

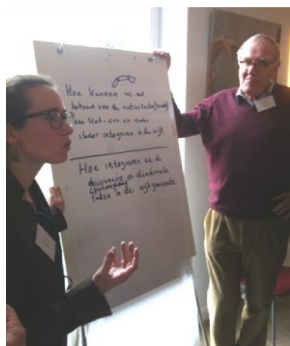
Vergadering december 2015

- Robin de Jong, onze diaconaal opbouwwerker, was te gast tijdens de vergadering om over de noodopvang van vluchtelingen in onze wijk te spreken. Hij vertelde over de contacten die hij aan het leggen is en activiteiten die samen met anderen georganiseerd gaan worden. In de Zondagsbrief hebt u vast al gelezen over de twee maaltijden die in onze kerk zijn gehouden. De huidige groep zal maar kort in onze wijk verblijven. Volgend jaar komt er een groep statushouders naar onze wijk. Zij zullen langer blijven en dan moeten we ons bezinnen welke rol wij voor hen kunnen vervullen. Robin zal ook daarbij helpen.
- Berit Bootsma en Bert Dekker deden verslag van een PGG-bijeenkomst die zij onlangs hadden bijgewoond. In die bijeenkomst werd teruggeblikt met alle PGG-kerken in Den Haag over de grote veranderingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd. Zij beiden constateerden dat het goed was om daar gezamenlijk bij stil te staan en na te denken over de toekomst.
- Ook is de begroting 2016 voor de wijkkas en die van onze wijkgemeente vastgesteld. De laatste helaas wel met een tekort van € 12.000,-. Daar ligt dus nog werk voor ons allen volgend jaar om dat op orde te krijgen!
- Tot slot is afgesproken om samen met de *Duinzichtkerk* een bezinningstraject te starten over jeugdwerk in Haagse Hout. Ruud Stiemer en Arjan Brak zullen hierbij betrokken zijn.

Bronne Pot, scriba

PGG: Hoopvol op weg

Leren van het verleden – brug naar de toekomst

Op zaterdagochtend 14 november stonden bijna 70 deelnemers stil bij de vragen waar we als wijkgemeenten en *Algemene Kerkenraad* (AK) van de *Protestantse Kerk te 's Gravenhage* (PGG) voor staan na het proces van herstructurering. De begeleiding was in kundige handen van Jodien van Ark. Deelnemers kwamen uit wijkgemeenten en verschillende kerkelijke geledingen en kerkelijke gemeenten van de protestantse kerk. Zij gingen open en respectvol met elkaar in gesprek om ervaringen te delen, leerpunten te benoemen en ideeën uit te wisselen. De meeste deelnemers, variërend in de leeftijd van 30 – 93 jaar, blijken hun blik weer vooruit te hebben

gericht met hoopvolle gevoelens voor de toekomst. Maar een deel heeft nog gemengde gevoelens over hoe het met de protestantse kerk in Den Haag is gegaan en hoe het verder zal gaan.

WAAR GING HET OVER?

Aan de hand van gesprekspunten gingen deelnemers informeel met elkaar in gesprek over thema's die hen interesseerden: "Waar lopen we tegen aan in kerkelijk Den Haag, in onze wijkgemeente en in de samenwerking met de AK? Wat vraagt om verandering?" Allerlei onderwerpen kwamen aan de orde zoals 'andere vormen van kerk-zijn', 'waar is de jeugd en laten we ons door hen gezeggen hoe het anders kan?', 'Vlam in de wijk, hoe?' of 'Communicatie AK-wijkgemeenten'.

HOE GAAT HET VERDER?

Op deze ochtend hoorden we het verhaal van de *Emmausgangers*. Zij waren teleurgesteld na de dood van Jezus, maar kregen nieuwe hoop om zijn verhaal verder te vertellen toen zij Hem weer vonden op hun weg. Er was nog geen kerk, ze gingen als pelgrims op weg.

In het visieproces van de protestantse kerk proberen we na een periode van teleurstellend nieuws ook weer hoopvol op weg te gaan en vooruit te kijken. De eerste stap is gezet op 14 november. De voorbereiding voor een volgende inspirerende dag in het voorjaar - met wijkgemeenten en andere kerkelijke gemeenten uit de protestantse kerk - is al in volle gang. Daar proberen we de uitkomsten van 14 november weer een stap verder te brengen. Tussentijdse vormen we groepjes die de thema's voorbereiden. Het wordt weer een speelse, leuke en informele ontmoeting om stil te staan bij wat ons bindt en onderscheidt, en wat de betekenis in de toekomst kan zijn van de protestantse kerk in Den Haag. Samen een inspirerende, hernieuwde visie vormen met een passende, ondersteunende en open samenwerkingsvorm. Wordt vervolgd. U hoort weer van ons!

Namens de voorbereidingsgroep,

Jan Grotendorst, *procesbegeleider visietraject PGG*

Pastoralia

De kerk heeft als pastorale opdracht om er te zijn voor de gemeenteleden op de kruispunten in het leven. De predikanten en de leden van de *Commissie Pastoraat* en *Team Meeleven* vullen deze opdracht in het bijzonder in. In de regel geven gemeenteleden zelf aan wanneer zij pastorale ondersteuning zoeken, waarbij het eerste contact vaak via de predikant loopt. Daarnaast zijn de leden van de *Commissie Pastoraat* altijd bereid en bereikbaar wanneer met iemand moet worden meegelopen in een fase in het leven.

Als u behoefte heeft aan een gesprek of u ziet dat een ander hier wellicht behoefte aan heeft, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. Natuurlijk kunt u een predikant of een van ons aanschieten rond de kerkdiensten of tijdens de week. We maken graag tijd voor u!

Arjan
Brak
(0-25 jr.)

Boudewijn
de Jonge
(25-45 jr.)

Annelies
de Groot
(45-70 jr.)

Kia
Korteweg
(70+ A-M)

Bert
Dekker
(70+ N-Z)

KERSTVIERING OUDEREN

Team Meeleven verzorgt het ouderenpastoraat in onze kerk. Daaronder valt ook de organisatie van de ouderenmiddag in december. Donderdag 10 december was het weer zover. Ca. vijftig mensen verzamelden zich tegen een uur of elf in de hal van de kerk waar zij werden ontvangen met koffie en banketstaaf. Na een gezellig half uurtje gingen zij naar de Taebe Zijlstraal voor een meditatie moment dat geleid werd door onze beide wijkpredikanten. Nel Driesprong las enkele gedichten voor en Aukje van Sintmaartensdijk begeleidde de samenzang op de piano.

Tot groot genoegen van de aanwezigen was de traditionele broodmaaltijd deze keer vervangen door een heerlijke warme maaltijd, verzorgd door de koks van het *Maaltijdproject*, Nel en Peter Heemskerk. Hun rijst met kip in kerriesaus met champignons en de doperwtjes en stoofpeertjes vonden gretig aftrek. Ook het ijsdessert werd door niemand afgeslagen.

Nadat de dames (en een heer) van *Team Meeleven*, die zoals gewoonlijk bij deze gelegenheid hulp kregen van Nisha Ifte, de tafels hadden afgeruimd en aan de slag waren gegaan met de afwas, konden de gasten even 'uitbuiken' terwijl zij genoten van het optreden van het vrouwenensemble The Henry Blackmon Singers. Terwijl de leidster van het ensemble, Maria Smits, de nummers aan elkaar praatte, zongen de dames met veel plezier vrolijke Christmas Carols en andere kerstliederen, afgewisseld met enkele lullabies' en prachtig solospel van de pianiste Alicia Witarsa. Dat de 'lullabies' hun uitwerking op een aantal aanwezigen niet misten, was te verwachten, zeker na zo'n overvloedig maal, maar daar had Maria Smits rekening mee gehouden. Met een kwinkslag hief zij moeiteloos het effect van de zwaartekracht op de oogleden op, terwijl een glaasje wijn of een ander (alcoholvrij) drankje in de pauze de aanwezigen een gelegenheid bood om weer even in beweging te komen en de benen te strekken.

Ds. Ruud Stiemer rondde de middag af met een dankwoord aan de dames van het ensemble en een kerstwens voor alle aanwezigen, waarna gezamenlijk het *Ere zij God* werd gezongen.

Na afloop sprak ik nog even met Aukje van Sintmaartensdijk, die me enthousiast de geschiedenis en achtergrond van het ensemble waar zij met veel plezier deel van uitmaakt, uiteenzette. En ja dat kun je bij mij eigenlijk niet doen zonder dat je de vraag voorgelegd krijgt of je daar later nog eens in een bijdrage voor *Samenspel*, op terug zou willen komen. En Aukje reageerde ook daar welwillend op.

Henk Hospes

Diaconalia

Diakenen zijn helpers en doeners met een open oog voor kwetsbare mensen, voor mensen die hulp nodig hebben. Zij werken veelal op de achtergrond. Voor informatie of contact met de diaconie kunt u terecht bij: Hans van Kooten (tel.: 070 323 13 14 of e-mail: cjvankooten@ziggo.nl).

COLLECTEDOELEN IN DE KOMENDE TIJD

25 december: *Kerk in Actie* – Kinderen in de knel - Stop kinderarbeid in India.

Zondag 27 december: *Eindejaarscollecte* voor het werk van de eigen gemeente.

Zondag 3 januari: *Dovenpastoraat* regio Den Haag

Zondag 10 januari: *Diaconaal opbouwwerk* wijkgemeenten

Zondag 17 januari: *Oecumene*

Toerusting leiders migrantenkerken. In ons kleurrijke Nederland wonen honderd-duizenden christenmigranten, die samenkomen in internationale of migrantenkerken. Veel van deze kerkleden zijn minder daadkrachtig of kampen met sociale of emotionele problemen. Voor leiders van de geloofsgemeenschappen is het een extra uitdaging om hun gemeenteleden met raad en daad bij te staan. Daarom rust SKIN, de vereniging van migranten- en internationale kerken, kerkleiders, pastors en oudsten met praktische trainingen toe om hun gemeenteleden te begeleiden in hun dagelijks leven en werk. Voor de meeste deelnemers is het een uitdaging de bescheiden deelnamekosten te betalen. Om deze en andere toerustingsactiviteiten toch mogelijk te maken, is steun via deze collecte zeer welkom.

In deze dienst wordt ook gecollecteerd voor het *Aandachtscentrum* in Den Haag.

Zondag 24 januari: *Catechese & Educatie*

Wie een taak op zich neemt in de kerk, gaat een mooie uitdaging aan. Maar wat wordt er van je verwacht? En hoe ga je dat doen? Het PCTE, het toerustingcentrum van de *Protestantse Kerk in Nederland*, traint vrijwilligers en professionals voor hun taken. Zij wil met haar aanbod aansluiten bij nieuwe vormen van leren die in de samenleving ontwikkeld worden, zoals bijvoorbeeld e-learning (leren via i-Pad of laptop) en leren in leergemeenschappen. De collecteopbrengst wordt onder meer gebruikt om deze nieuwe manieren van leren verder te ontwikkelen.

Zondag 31 januari: *Missionair Werk & Kerkgroei*

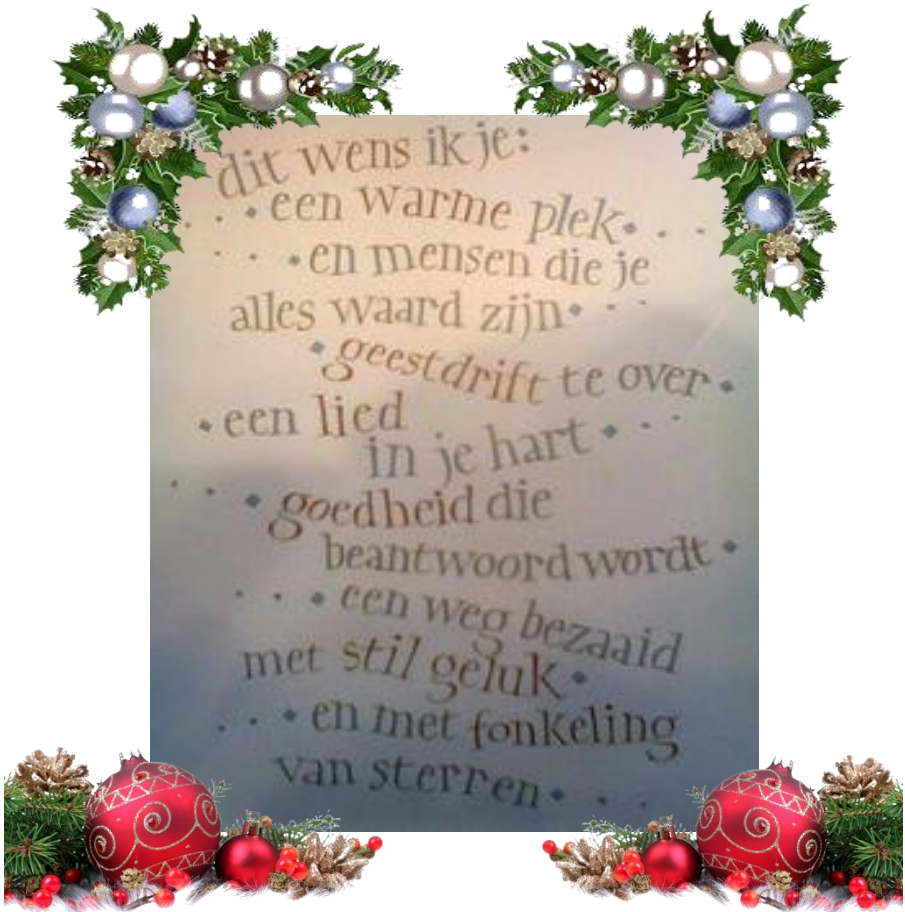
In de Haagse multiculturele wijk Moerwijk staat de *Marcuskerk*. Met de pioniersplek *MarcusConnect* wil deze kerk de sociale contacten in de wijk bevorderen en eenzaamheid bestrijden.

Via onder meer een buurttuin, een Bijbelklas en andere activiteiten raken steeds meer mensen betrokken bij *MarcusConnect*. Eens in de twee weken koken en eten zij samen om elkaar beter te leren kennen. Ook de buurttuin is inmiddels een levendige ontmoetingsplek geworden. Met deze collecte helpt u deze en andere pioniersplekken op een vernieuwende manier zichtbaar te zijn in de buurt.

Diaconalia (vervolg)

COLLECTEOPBRENGSTEN NOVEMBER

Diaconie:	€ 466,25
Diaconie - Kariboe Bibi:	€ 100,70
Kerk in Actie: Najaarszending	€ 173,31
Kerk in Actie: Diaconaat	€ 154,77
Kerk:	€ 582,18
Wijkkas:	€ 276,05

Zomaar een wijsheid

Bedenk ook eens wat er allemaal wel goed kan gaan!

KERSTNACHTDIENST

donderdag 24 december 2015, 21 uur

Christus Triumfatorkerk

Jul. van Stolberglaan / hoek Laan van Nw. Oost-Indië

Wereldnieuws

voorganger: Ds. BERIT BOOT SMA

organist: JOHAN DE GRAAF

medewerking: praiseband *LUISTER*

samenzang vanaf 20.45 uur

na afloop chocolademelk & Glühwein
in de hal van de kerk

*U bent
van harte
welkom!*

Van Zondag tot Zondag

In deze rubriek vindt u nadere informatie over de vieringen in de komende periode. Over de ontbrekende zondagen is geen nadere informatie bekend. Een volledig (beknopt) overzicht van de kerkdiensten vindt u op de volgende bladzijde.

Donderdag 24 december is om **21 uur** de kerstnachtdienst. Het thema van de dienst is 'Wereldnieuws' en als ondertitel 'Licht en Hoop'. Afgelopen jaar was een jaar waarin we veel wereldnieuws over ons heen kregen. Is de komst van Jezus ook in onze tijd nog wereldnieuws? In deze nacht ontsteken we het licht van de hoop. Kwetsbare vlammen die met elkaar de nacht kunnen verlichten.

Aan deze dienst wordt medewerking verleend door de Praiseband *Luister* waarin ons gemeentelid Frouckje van der Wal zingt.

Vrijdag 25 december, kerstmorgen. In deze dienst staan de kinderen centraal. Er zullen bekende (kinder)kerstliederen gezongen worden. Het wordt een feest voor jong en oud!

Donderdag 31 december nemen we afscheid van het oude jaar en verwelkomen we het nieuwe jaar. Deze dag willen we bij elkaar komen om stil te staan bij de jaarwisseling en om een zegen te vragen voor het nieuwe jaar. De dienst begint om 17 uur.

Zondag 3 januari vieren we een korte nieuwjaarsdienst met aansluitend gelegenheid tot gelukwensen.

Zondag 10 januari is het de eerste zondag na Epifanie. De zondag waarop het verhaal van de doop van Jezus centraal staat. In deze dienst zal Arjan Brak belijdenis afleggen van zijn geloof.

Zondag 17 januari. In deze dienst lezen we 1 Petrus 1 : 22 – 2: 10

Zondag 24 januari is het doopzondag. In deze dienst zal Siegert Pot, zoon van Bronne Pot en Dorine Wiersma gedoopt worden.

Zomaar een wijsheid

Durf fouten te maken en opnieuw te beginnen.

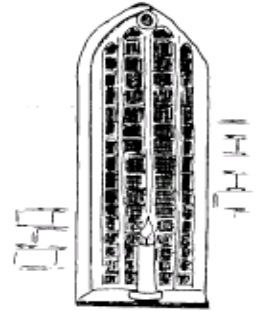
Kerkdiensten

Een beknopt overzicht. Voor nadere informatie zie de rubriek *Van zondag tot zondag*.

Elke zondag creche en kindernevendienst

<u>december</u>	<u>voorganger:</u>	<u>organist:</u>
24 (do) 21 u	ds. Berit Bootsma	Johan de Graaf
25 (vrij) 10 u	ds. Ruud Stierner	Christian Hutter
27 10 u	ds. Ruud Stierner	Arie Kraaijeveld
31 (do) 17 u	ds. Berit Bootsma	Aukje van Sintmaartensdijk

<u>januari</u>	<u>voorganger:</u>	<u>organist:</u>
3 10 u	ds. Ruud Stierner	Danny Spaans
10 10 u	ds. Berit Bootsma	Christian Hutter
17 10 u	ds. Ruud Stierner	Arie Kraaijeveld
24 10 u	ds. Berit Bootsma	Johan de Graaf
31 10 u	ds. Nico Paap	Christian Hutter

Kerkdiensten in Landscheiding

10	14:30 u	Jannozen Moggre
24	14:30 u	Mark van der Laan

Vieringen DeZinnen (deze vieringen vinden plaats in de CTK)

VESPER

10	17.30 u	met muzikale medewerking van het Gregoriaans Koor onder leiding van Winfried Verweij.

Doopzondagen

De eerstvolgende doopzondagen zijn:

24 januari	- ds. Berit Bootsma
24 april	- ds. Ruud Stierner

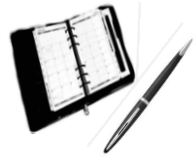
Wilt u van deze mogelijkheid gebruikmaken, dan kunt u (minimaal vier weken van tevoren) contact opnemen met de betreffende predikant.

Zomaar een wijsheid

verdwaal eens met iemand!

Agenda

(Voor zover niet anders is aangegeven vinden de activiteiten plaats in de Christus Triumfatorkerk)

Elke donderdag van 13.30 – 16 u: Handwerkclub

Elke vrijdag van 13 tot 14 u spreekuur ds. R.E. Stiemer in de kerk.

Elke vrijdag om 18 u: *Maaltijdproject* >> **25 december geen maaltijd**

Elke 3^e dinsdag van de maand vanaf 13 u Stilteactie tegen de armoede op het Plein

Januari:

- 5 19.45 u Moderamen
- 7 12.30 u Pauzeconcert
- 7 20.00 u Gespreksgroep Geloven
- 13 Kopijdatum Samenspel februari
- 14 19.45 u Kerkenraad
- 17 11.30 u Wereldwinkel
- 19 20.00 u Lezing: ontstaan en werk van de Hernnhutters (*Duinzichtkerk*)
- 20 20.00 u Belijdenisgroep
- 21 12.30 u Pauzeconcert
- 21 Via Biblia (Bijbel-/gesprekkring) **GAAT NIET DOOR!**
- 21 20.00 u Bezinningstraject jeugdwerk
- 28 20.00 u Bezinningstraject jeugdwerk
Dining & Wining?
- ? 19.30 u Bijbel-/gebedsgroep o.l.v. ds. Ruud Stiemer (zie zondagsbrief)

Kerstversiering

We moeten er eigenlijk nog niet aan denken. Het staat allemaal zo feestelijk. Maar helaas moet er toch ook een datum geprikt worden om de spullen weer op te bergen. Maandag 11 januari doen we dat. Wie helpt er mee? Om 9 uur gaan we van start.

Ken je het gedicht *Tijd* van Vasalis?

*Ik droomde, dat ik langzaam leefde langzamer dan de oudste steen.
Het was verschrikkelijk: om mij heen schoot alles op, schokte of beefde,
wat stil lijkt. 'k Zag de drang waarmee de bomen zich uit de aarde wrongen
terwijl ze hees en hortend zongen; terwijl de jaargetijden vlogen
verkleurende als regenbogen*

*Ik zag de tremor van de zee, zijn zwellen en weer haastig slinken,
zoals een grote keel kan drinken. En dag en nacht van korte duur
vlammen en doven: flakkrend vuur.*

*- De wanhoop en welsprekendheid in de gebaren van de dingen,
die anders star zijn, en hun dringen, hun ademloze, wrede strijd*

Hoe kon ik dat niet eerder weten, niet beter zien in vroeger tijd ?

Hoe moet ik het weer ooit vergeten?

Dat gedicht lijkt over mij te gaan. Ik ben namelijk ook een steen. Maar ik ben veel ouder dan de 'oudste steen' van het gedicht. Hoe dat kan? Na een onvoorstelbaar lange reis door het heelal ben ik pas een paar jaar geleden hier op aarde terecht gekomen. Die reis begon lang voordat de aarde werd geschapen en de eerste steen – dus de oudste op aarde - werd gevormd. Jullie noemen mij een meteoriet. Dat vind ik overigens best.

Je verbaast je erover dat ik kan praten? Dat had je kunnen weten. Ik lig namelijk

op een camping waar deze warme winter al een paar mensen zijn neergestreken. Op een draagbaar TV'tje zag ik een kerkdienst en de dominee sprak over de tekst waarin Farizeeën tegen Jezus zeiden die Hij z'n discipelen moest vermanen, waarop Hij antwoordde: "Ik zeg u: als zij zouden zwijgen, dan zouden de stenen het uitschreeuwen." Dus dat spreken van mij is voor ingewijden een bekend fenomeen.

Die TV staat vaker aan, waarbij ik soms moet dulden dat er een theepot op mijn kop wordt gezet. Van dat TV-kijken ken ik ook dat mooie gedicht. Een tijdje terug stond het 'Nationale Religiedebat' aan. Wat zag ik? Wonderlijke taferelen! Atheten zowel als gelovigen bewogen hun mond waar geluid uit kwam. Ze gebaarden met hun handen, grimasten met hun gezicht. In de volle zaal zag ik mensen aandachtig luisteren, elkaar aanstoten en iets toefluisteren. Het was dus een levendig debat, letterlijk: een debat van levenden...

Iedereen deed alsof dat de normaalste zaak van de wereld was.

Nou, ik kan je verzekeren: dat is NIET normaal. Zelf ben ik gewend aan de dood en aan dode materie. Als steen behoor ik tot de meest verbreide soort in de kosmos. Stuur zo'n metalen insect met camera's en graafhandjes naar een willekeurige planeet en je vindt mijn familie. Zo ver het oog reikt, zie je grote en kleine rot-sen, harde en poreuze blokken, kale kraters en vlaktes met steentjes. Ze zijn

zwijgzaam want ze leven niet zoals die mensen bij het religiedebat. Daarin zei een theoloog dat geloven in God 'redelijk' is. Dat snap ik niet, simpele steen die ik ben. Voor mij was het altijd juist redelijk dat er geen God is. Op de vele planeten waarlangs ik op mijn reis door de ruimte vloog, zag ik ijzige kou en verzengende hitte, giftige gassen, verpletterende druk en eeuwige nacht. Nergens heb ik ook maar een groen grassprietje gezien of de lach van een kind gehoord. Voor zover ik kan nagaan is de rest van de kosmos zo dood als een pier; nergens is een greintje leven te bekennen. Tot dat blauwe bolletje uit het zwarte heelal opdook. Als ruimtesteen besta ik al miljarden jaren maar dit had ik nog nooit gezien, zoiets moois! Als dood ding kan ik niet van koers veranderen en ik werd door het zwaartekrachtsveld van de aarde steeds harder naar haar toe getrokken. Toen de eerste lichtmoleculen van de atmosfeer zich aankondigden, begon mijn buitenkant

eerst warm te worden, toen heet en al gauw witgloeiend.

Als een heldere ster suisde ik omlaag terwijl mijn omhulsel verdampte en alleen mijn kern insloeg op een weetje van deze camping.

Bij die val naar de aarde viel ik ook nog eens van de ene verbazing in de andere. Want hier is leven, leven in overvloed. Voor mij als dood ding was dat zo overdonderend dat ik van mijn ongeloof ben gevallen. Het leven is een wonderlijke uitzondering op de dood. En omdat wonderen niet logisch zijn, is mijn nieuwe geloof in God onredelijk. Hoe kan iemand dan toch geloven 'redelijk' noemen? Het valt mij op dat mensen hun leven als vanzelfsprekend zien. Voor mij als dode steen onvoorstelbaar. Zo hoorde ik hoe de man die mij op de camping als theetafel gebruikt, een dringend telefoontje kreeg. Iemand van de familie was bij een van de moordpartijen in Parijs omgekomen. Van zoiets heb ik geen last, maar mensen wel, omdat ze leven. "Hoe kan dat nou?" riep de man uit, "Waarom gebeurt zoiets? Is er dan geen God?" Voor hem is het leven redelijk en de dood absurd. Maar vanuit mijn lange ervaring weet ik dat het precies andersom is. Het leven is een absurde uitzondering en kan er alleen zijn dankzij God. De dood is daarentegen vanzelfsprekend, de normale toestand in het heelal. Niets is zo logisch als dood zijn. In dat religiedebat waren de atheïsten het met mij eens. Ook

zij vinden dat geloven in God onredelijk is. Vreemd genoeg verwonderen zij zich daar niet over. Hun tegenstanders verdedigden de redelijkheid van het geloof. Vreemd dat zij niet beseffen hoe onlogisch dat is. En niemand keek er in dat debat van op dat de harten klopten, het bloed stroomde, de ogen glansden, de monden spraken. Maar ik lag me in het groene gras van de camping te verbazen, onophoudelijk te verbazen, over het godswonder dat leven heet. Met een theepot op mijn kop, dat wel.

Zegt dit verhaal iets over Kerst? Nee, niet vanwege de ster van Bethlehem; dat is geen meteoroor geweest. Wel als het over Jezus gaat. Hij zei later van zich zelf: "Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven." Dan gold dat ook al bij zijn verschijnen in de wereld. Hij brengt de aarde, die ten dode is opgeschreven, weer tot Leven. Leven waarover de meteoriet zich zo verwondert omdat het zo uitzonderlijk en onlogisch is. Zonder Kerst geen Leven.

Adriaan Sala

Het bovenstaande is o.a. ontleend aan een column in Trouw van Jean Jacques Suurmond.

Geloven

**Waarom kunnen wij zo moeilijk geloven,
dat God een engel zond van boven,
om te vertellen aan een eenvoudige vrouw,
dat zij de moeder van Gods Zoon worden zou.
Of is dit wonder ons soms te groot,
ook, dat Hij verrees uit de dood?
Maar geloven is toch, dat je aanvaardt,
wat door niemand kan worden verklaard?**

Gonny Luijpers

Gedicht ingezonden door Klara Steunebrink-Pronk

Tijd van Leven

Ik wens je het komende jaar veel tijd
om van muziek, wijn en goed gezelschap te genieten;
om oude hobby's op te pakken;
om te verwerken;
om oude ruzies bij te leggen;
om een nieuwe start te overwegen;
om liefde te ontvangen en te geven;
om de wisseling van de seizoenen op te merken;
om de brief te schrijven die je al zo lang wilt sturen;
om complimenten te geven en te ontvangen;
om bij geluksmomenten stil te staan;
om prettig niets te doen
of een nieuwe uitdaging aan te gaan.
Ik wens je *tijd van leven*, voor nu en altijd!

Het is maar dat u het weet ...

Het ondergeschoven kind

Onlangs dook hij na lange tijd weer eens op bij een gesprek: het ondergeschoven kind. Hij gedroeg zich zoals van hem verwacht wordt: miskend, te kort gedaan. Op de vraag waar hij vandaan kwam, antwoordde hij met een onsamenhangend verhaal over een bedstee en een rolkoets. Nu weet ik toevallig wat een bedstee is, maar een rolkoets? Dat antwoord maakte me dan ook erg nieuwsgierig. Dus heb ik mr. Google maar weer eens geraadpleegd. En ja hoor, die man heeft ook overal een antwoord op.

Vroeger waren gezinnen doorgaans groter dan tegenwoordig het geval is, terwijl de mensen ook nog eens veel kleiner behuisd waren. In die tijd werd een bed ingebouwd in een muurkast in de woonkamer en daar sliep het hele gezin in met de deur op een kier. Overdag waren de deuren van de bedstee gesloten zodat deze aan het gezicht werd onttrokken. In de bedstee bevond zich vaak onder het bed een lade, ook wel rolkoets genoemd. Daarin moest dan het kleinste kind slapen als er in de bedstee geen plaats meer was. In arme gezinnen werden de kinderen zelfs in een aardappelbak onder het bed geschoven. Deze kinderen werden dus letterlijk ondergeschoven.

"Daar komt het ondergeschoven kind dus vandaan..." dacht ik, "ik kan me voorstellen dat ie daar een trauma aan heeft overgehouden." Ik moet er ook niet aan denken wat zuurstofgebrek met die hersentjes heeft gedaan.

Maar zouden ouders in die tijd echt hun kind in zo'n la hebben gestopt ...?

Dr. Willem Kuiper, historisch letterkundige en redacteur van Neder-L, elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek, meent van niet. Hij schrijft in zijn column van 29 mei 2013:

Middeleeuwse echtparen sliepen normaal gesproken in een tweepersonsbed. Kregen zij een kind, dan werd dat in een wieg aan het voeteneinde gelegd. Werd het kind te groot voor die wieg dan werd het in een gemeenschappelijk bed gelegd: jongens bij elkaar, meisjes bij elkaar. Geen middeleeuwse ouder die het in zijn hoofd zou halen zijn kinderen onder het bed te schuiven.

Maar de slaapkamer was tevens een schatkamer; het was immers het meest intieme vertrek in huis. In de slaapkamer bewaarden mensen hun kostbaarheden. (...) Die laden onder de bedstede zijn geen ruimtes om kinderen in te laten slapen. Zij zouden erin stikken. Het is de kluis in huis. Probeer maar eens als dief een huis binnen te dringen zonder dat de hond of de haan aanslaat, en eenmaal in het huis in het donker de slaapkamer te vinden en daar aangekomen de laden te openen waarboven het echtpaar ligt te slapen, zonder dat die twee daardoor wakker worden ...

Het is mij vooralsnog onbekend welke fantast verantwoordelijk is voor de duiding van het ondergeschoven kind in het perspectief van de Oudhollandse bedstee. Ik houd er zelfs rekening mee dat het hier om een practical joke gaat.

Waar een ondergeschoven kind wel vandaan komt, kunnen we vinden in het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* (WNT), waarin u onder het artikel 'Ondergeschoven' leest:

— Een ondergeschoven kind, een kind dat of voor een echt kind heimelijk in de plaats gesteld, of, bij gebreke van een echt kind, valschelijk als zoodanig aangegeven is. Voor wanschapen kinderen in vorstelijke geslachten zijn wel eens ondergeschoven kinderen in de plaats gesteld. Om de erfopvolging te verzekeren, wanneer het huwelijk van den vorst onvruchtbaar bleef, heeft men zich soms van een ondergeschoven kind bediend.

Het is maar dat u het weet!

Henk Hospes

Fonds voor Ontwikkeling en Vernieuwing

Het Fonds voor Ontwikkeling en Vernieuwing (FVOV) is een relatief onbekend fonds van de *Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage* (PGG). Het fonds wordt gesteund door het *College van Kerkrentmeesters*, het *College van Diakenen* en de *Algemene Kerkenraad*. Het fonds financiert initiatieven en projecten van kerken en verwante organisaties in Den Haag. Het gaat daarbij om activiteiten die op een nieuwe manier inhoud geven aan de opdracht van de christelijke gemeente.

Het Fonds keerde in 2014 € 6.800 uit aan vier projecten. Iets voor u?

Meer informatie: Postbus 371, 2501 CJ Den Haag
Tel.: (070) 318 16 16 / E-mail: info@stekdenhaag.nl.

Willem van der Meiden
communicatieadviseur Stek – voor stad en kerk

"Ga je mee naar Diligentia, naar Louise Korthals?", vroeg mijn collega mij op een moment in het afgelopen jaar. "Ja, leuk", antwoordde ik, "maar wie is dat, Louise Korthals?" "Geen idee", sprak mijn collega, "maar ze schijnt goed te zijn."

En of ze goed is!

Inmiddels ben ik vorige maand voor de tweede keer naar haar voorstelling *Onder Voorbehoud* geweest en was ik weer onder de indruk van de manier waarop ze voortdurend speelt: met taal en muziek, met onwaarschijnlijke gekkigheid en verhalen van persoonlijke aard die soms pure poezie lijken te worden.

De gekkigheid brengt Louise Korthals in evenwicht met de aansporing tot maatschappelijke betrokkenheid. Het lied *Jij mens* is daar wat mij betreft een schitterend voorbeeld van:

*Jij mens die onverklaarbaar met rotsen kon sjouwen
Jij mens die door vinding de zieken geneest
Jij mens die ontelbare bruggen kon bouwen
Waarom is er voor zachtheid geen plaats in jouw geest?*

Om stil van te worden, van die laatste regel. Een regel die bij me binnenkomt, die uitnodigt om er met elkaar over na te denken: in het licht van de gebeurtenissen in de wereld van dit moment. Maar vooral ook, om ons tot actie aan te sporen: om handen en voeten te geven aan iets waaruit blijkt dat het kan, "het hier mooi maken en groots te zijn, voor onszelf en de rest."

In het programma 'Opium op 4' (zie www.youtube.nl) verwoordt Louise Korthals wat de aanleiding voor haar is geweest om dit lied te schrijven en om het vervolgens ten gehore te brengen. Van harte aanbevolen, vanwege de kracht van de tekst, maar vooral ook: vanwege de intensiteit van haar performance.

Jij mens (Louise Korthals)

*Jij mens die met schepen de kust kan bereiken
Jij mens die met wapens een volk kan verslaan
Jij mens die met kassen de vruchten doet rijpen
Jij mens die een voet zet op aarde en maan*

*Jij mens die ooit kwam hier in God's paradijzen
Die vis werd en aap werd en rechtop ging staan
Jij mens die met wetenschap licht kon bewijzen
Jij mens die kwam kijken met bijna, bijna niks aan*

*Jij mens die met wegen, sporen, kanalen
De weg graaft naar dorpen, naar stad en naar land
Jij mens die nooit stopt met bezit te vergaren
Jij mens die belooft en in waarheid verzandt*

*Jij mens die met borden de richting hier aangeeft
Jij mens die ontroostbaar het einde bestrijdt
Jij mens die ooit klein was en bang voor het donker
Waarom is jouw wreedheid tot alles, alles bereid?*

*Waarom wil je haten, verwoesten en moorden
Waarom ben jij zelf zoveel meer dan de rest
Waarom doen jouw daden mij snakken naar woorden
Waarom is jouw wil toch zo'n bloedmanifest?*

*Mens als je voor God speelt, als je zo graag voor God speelt
Doe dan in godsnaam je best!*

*Jij mens die met kunst zoveel leed kan verzachten
Jij mens die op zoek bent naar glans en naar kleur
Jij mens die toch grenzeloos door blijft verkrachten
En zo alle pracht doet vergaan in terreur*

*Jij mens die met ratio levens kan redden
Jij mens die de liefde zo fel ambieert
Jij mens die het geld hebt voor hemelse bedden
En toch elke dag weer een slagveld, een slagveld creëert*

*Waarom wil je haten, verwoesten en moorden
Waarom is jouw geloof zoveel beter dan best
Waarom doen jouw daden mij snakken naar woorden
Waarom is met zeeën jouw dorst niet gelest*

*Mens als je voor God speelt, als je zo graag voor God speelt
Doe dan in godsnaam je best!*

*Jij mens die wil maken en breken en maken
Jij mens die verblind werd door winnen en geld
Jij mens die de mensen tot schaakmat wil schaken
Jij mens die in wanhoop je muntstukken telt*

*Jij die onverklaarbaar met rotsen kon sjouwen
Jij mens die door vinding de zieken geneest
Jij mens die ontelbare bruggen kon bouwen
Waarom is er voor zachtheid geen plaats in jouw geest?*

*Als je 't lot wil bepalen mens, waarom zo'n zoi?
Hou toch eens op en maak het hier mooi
Wees dan toch groots voor jezelf en de rest
Maak van jouw wereld geen bloedmanifest*

*Mens als je voor God speelt, als je zo graag voor God speelt
O als je voor God speelt...
Doe dan in godsnaam je best!*

Helpende handen in Georgië

Verbetering hygiënische omstandigheden ouderen Sobisi

Afgelopen zomer heeft u in *Samenspel* kunnen lezen over het project *Uit de put* van *Zrunva* in Sobisi, Georgië. Inga Pavliashvili informeerde ons toen over de erbarmelijke hygiënische omstandigheden waarin de ouderen in dat dorp verkeren. Het project heeft tot doel verbetering te brengen in de (drink)water- en de toiletvoorzieningen in het dorp.

Nadat *Zrunva* bij ons 'aanklopte' voor hulp, is besloten een deel van de opbrengst van de talentenveiling, die in oktober in onze kerk plaatsvond, te besteden aan dit doel. Daarnaast hebben ook individuele gemeenteleden het project met een gift gesteund.

Bovenstaand de WC zoals die er nu uit ziet. Aan de waterput wordt nog gewerkt.

In een brief gericht aan de kerkenraad en de gemeente bevestigen de initiatiefnemers van het project de ontvangst van de gift en donaties en tonen zij zich bijzonder dankbaar voor de steun die zij vanuit onze gemeente ontvangen.

... Mede door de bekendheid en ondersteuning die u als gemeente aan dit project geeft, hebben we inmiddels verschillende donaties ontvangen. Dankzij de gemeente van de Christus Triumfatorkerk is in het centrum van het dorp Sobisi een mooie WC gebouwd. Ook de waterput is bijna klaar. Namens de ouderen van Sobisi willen wij u hiervoor heel hartelijk bedanken....

... Tijdens een werkbezoek dat Inga onlangs aan Sobisi bracht, heeft zij zich op de hoogte gesteld van de vorderingen ten aanzien van dit project. Ook bezocht zij de bewoners van het bejaardenhuis 'Siketis Lampari' en heeft zij persoonlijk kennis kunnen nemen van de erbarmelijke omstandigheden waarin deze ouderen leven. De liefdevolle zorgen van het personeel zijn helaas niet voldoende om in de noodzakelijke behoeften te voorzien. Bestuur en bewoners van het bejaardenhuis laten u allen hartelijk groeten en danken u voor het medeleven....

Nogmaals hartelijk dank voor uw inzet, mede namens Inga en de overige bestuursleden Mieke Punt, penningmeester Drieliuk Maatschappelijk Actief

Tel.: 0184613684
E-mail: info@dmazh.nl
Internet www.dmazh.nl
bankrekeningnr.: 1352.09.773

*(links) Inga in gesprek met de
directeur van het bejaardenhuis
(rechts) de ouderen in de slaapzaal.*

~ ~ ~ ~

Vorming & Toerusting (2)

De spiritualiteit van Henri Nouwen

Op donderdag 26 november organiseerde de gezamenlijke commissie Vorming & Toerusting van de Duinzichtkerk en de Christus Triumfatorkerk een lezing door Barbara Zwaan in de serie 'Hedendaagse spiritualiteit'. Marijke Mootz (Duinzichtkerk) schreef een verslag.

Henri Nouwen (1932-1996) was priester en psycholoog. Hij leefde onder meer in Nijkerk, de Verenigde Staten en later in Toronto, Canada. Daar bevindt zich ook het Henri Nouwen archief. Barbara Zwaan is theologe en verdiepte zich in het gedachtegoed van Henri Nouwen, onder meer door het archief in Toronto te bestuderen. Zij vertelt over het leven van deze man en legt ons fragmenten uit zijn werk ter inspiratie en overdenking voor.

Henri Nouwen was een zoeker, een zwoeger ook, die gedurende zijn hele leven worstelde met zichzelf. Als beroemd theoloog en veelgevraagd spreker hield hij lezingen en schreef hij vele boeken waaronder het bekende *Eindelijk thuis* over het schilderij *De terugkeer van de verloren zoon* van Rembrandt. Aan het einde van de jaren tachtig gaf hij zijn leven een nieuwe wending. Hij trok zich terug uit het openbare leven en ging samen wonen met en zorgen voor mensen met lichamelijke beperkingen. Hij vond dat je zo nu en dan vanaf een afstand naar je leven moet kijken en ruimte moet maken voor God. Dit omdat stemmen ons naar succes en macht praten, terwijl achter die stemmen angst en leegte schuil gaan. Er is moed voor nodig om die stemmen te negeren. We moeten de 'stille stem van Gods Geest' leren horen.

Nouwen benoemt drie disciplines van geestelijk leven: alleen zijn, gemeenschap en dienstbaarheid. Voor de eerste discipline *alleen zijn* verwijst hij naar Lucas 6 : 2-19. Daarin trekt Jezus zich (alleen) op de berg terug om te bidden, verzamelt vervolgens twaalf apostelen om zich heen en gaat samen met hen zorgen voor kwetsbare mensen. De volgorde van deze disciplines is opmerkelijk. Wij zijn im-

mers zelf vaak geneigd om eerst gemeenschap te zoeken en dan pas te bidden. Bidden vraagt volgens Nouwen "om armoede, om de bereidheid een leven te leiden waarin je niets te verliezen hebt, zodat je altijd weer opnieuw kunt beginnen." Bidden is een niet vrijblijvende levenshouding. Dan kun je thuiskomen bij God die zegt: "Jij bent mijn geliefde kind."

De tweede discipline, *gemeenschap*, vergelijkt hij met een mozaïek. Dat bestaat uit afzonderlijke mooie steentjes die "samen een prachtig schilderij vormen met een verhaal dat geen van die steentjes op zichzelf kan vertellen [...] In de gemeenschap raken onze nederigheid en onze glorie elkaar aan". Deze overtuiging heeft Henri Nouwen er ook toe gebracht om deel te gaan uitmaken van die gemeenschap in Toronto. Daar ontmoet hij Adam, die door zijn beperkingen helemaal afhankelijk is van de hulp en zorg van anderen. De rollen draaien dan om: Adam toont de tot dusver beroemde en gevierde priester het gelaat van Christus, "de weg naar beneden" in plaats van de stemmen die hem succes beloven. Adam zegt tegen de mensen die hem verzorgen: "Ik kan alleen maar bestaan als jullie van elkaar houden."

Nouwen ervaart dat met *dienstbaarheid* lijden en vreugde met elkaar verbonden raken. Dienstbaarheid is niet altijd gemakkelijk, maar wij zijn geroepen om te vertrouwen op ons helend vermogen. Dan kunnen we het leven als geschenk positief omarmen, zelfs ook het lijden dat daarvan deel uitmaakt. Mensen bewegen zich vaak van de pijn af, maar Nouwen roept ons op om ook in moeilijke momenten liefde te laten zien.

Na deze inspirerende inleiding gingen de ongeveer dertig aanwezigen in groepen met elkaar in gesprek over de drie disciplines van geestelijk leven. Ze zetten aan tot denken en bieden inspiratie voor het geloofsgesprek.

Met dank aan Barbara Zwaan en aan de leden van de commissie *Vorming en Toerusting*, deze keer in de persoon van ds. Herbert Wevers (gemeentelid *Duinzichtkerk*), die deze mooie avond leidde.

Marijke Mootz

**Een gezegend kerstfeest
en een gelukkig Nieuwjaar!**

Vorming & Toerusting (3)

Cursus 'Joodse wortels van het christelijk geloof'

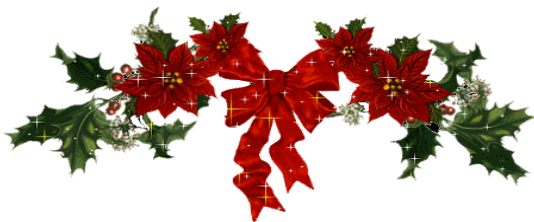
Opnieuw bieden wij deze cursus aan. Immers: als we de Bijbel en met name het Nieuwe Testament lezen met een 'joodse bril' helpt dat ons beter te begrijpen wat er staat en wie Jezus was. We kennen allemaal het verhaal van '*Geef de keizer wat des keizers is*'. Maar weten we ook waarom Jezus zelf niet zo'n munt bij zich had, welk gevaar Hij liep toen ze Hem deze vraag voorlegden? Wat in de Bijbel staat, is net als het topje van een ijsberg, wat zit daar allemaal niet onder? En zo zijn er

veel andere voorbeelden te bedenken. En kunnen we zien hoezeer Jezus in zijn joodse traditie stond. Deze cursus richten we ons vooral op het verstaan van de Bijbel.

De cursus, die bedoeld is voor gemeenteleden, maar ook voor leiders van Bijbelkringen en voor mensen die in het pastoraat de Bijbel ter sprake brengen, wordt aangeboden door de Dienstenorganisatie PKN en vindt plaats in de *Oosterkerk* in Zoetermeer (Oosterheemplein 320) op 17 februari en op 2 en 16 maart van 20 – 22 u. (inloop vanaf 19.30 u).

U kunt zich voor deze cursus opgeven bij Marjoke van den Bogerd, *Steunpunt Zuidwest PKN*: tel. 078 677 18 06 of e-mail: m.vanden.bogerd@protestantsekerk.nl
De kosten bedragen € 20 voor drie avonden (€ 10 voor een avond) over te maken op bankrekeningnr. NL32 INGB 0000547300 van de PKN, ten name van *Steunpunt Zuidwest* onder vermelding van '*Cursus Joodse Wortels*'.

Meer informatie kunt u krijgen bij Dick van Dijk (cursusleider)
e-mail: d.van.dijk@protestantsekerk.nl.

Dining & Wining

**Wijnproeverij groot succes,
maar met een kater achteraf ...**

Op vrijdag 13 november deed *Dining & Wining* zijn naam eens echt eer aan door het organiseren van een wijnproeverij. Tijdens deze drukbezochte avond zagen we zowel bekende als nieuwe gezichten en die combinatie leidt altijd tot de leukste gesprekken! Opvallend was verder dat de dames veruit in de meerderheid waren, kunnen vrouwen dan echt beter ruiken en proeven? Het vinologisch thema was *'Onbekend Frankrijk'*. Dus geen grote namen uit Bordeaux of Bourgogne, maar juist zes toppers uit de min of meer vergeten hoekjes van dit grote wijnland, elk voorzien van een bijpassend hapje. Inhoudelijk was het bruggetje van wijn naar symboliek in het geloof snel gemaakt: wijn is een belangrijk symbool van het lijden en sterven van Christus, maar wat hebben we zelf eigenlijk met symboliek in het geloof? Maakt het zaken tastbaarder of juist minder concreet? We hebben er twee aan twee over doorgepraat.

De kater, de dag erna, was stevig en die had niets met de wijn te maken: 's ochtends hoorden we dat - terwijl wij in Bezuidenhout van Franse wijn genoten, in het land van herkomst een wrede terreurdaad had plaatsgevonden. Zoveel mensen die net als wij van een mooie avond en een goed gesprek hielden

De volgende avonden zijn inmiddels gepland:
vrijdag 4 maart (avond) en zondag 12 juni (middag)
en voor de echte langetermijnplanners:
vrijdag 9 september en vrijdag 11 november

Ivora, Dorine en Peter

Maaltijdavond

Tineke van Bommel

met vluchtelingen en buurtbewoners

Op maandag 7 en dinsdag 15 december vond in onze kerk een maaltijd plaats waar buurtbewoners en de vluchtelingen die zijn opgevangen in het voormalig ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) elkaar konden ontmoeten.

Tineke van Bommel-Reehorn (Duinzichtkerkgemeente) doet verslag.

"Ieder mens heeft twee vaderlanden: zijn eigen land en Syrië!" Volgens mijn Syrische tafelgenote is dit een uitspraak van de directeur van het Louvre, die met deze mooie variant op een citaat van de Fransman Henry de Bannieu waarschijnlijk verwijst naar de rijke Syrische cultuur en de bakermat van het christendom."

Om 10 uur 's morgens ging de kookploeg onder leiding van Robin de Jong, onze diaconaal opbouwwerker, Kristin Anderson, de koster van de CTK, en een Syrische kok al van start met de voorbereidingen voor een maaltijd voor ca. zestig personen. Rond 18 u startte de maaltijd in een sfeervol aangeklede eetzaal. Vanuit de *Duinzichtkerk* schoven Annemie van Gend, Harrie van Bommel en ondergetekende aan tafel bij een economiestudent, een goudsmit, een docente Frans en haar dochter van 19 jaar uit Syrië. De docente Frans en haar dochter zijn twee maanden geleden uit Aleppo gevlucht omdat

het te gevaarlijk werd. Zij zijn moslims maar dragen geen hoofddoek. Haar man is achtergebleven in Aleppo en haar zoon van 16 jaar is met zijn oom naar Turkije gevlucht. Zij vertelde dat ze in Grenoble Frans had gestudeerd en in Aleppo Franse les had gegeven op een instituut. Ze sprak vol trots over de rijke cultuur van Syrië en liet foto's zien van haar familie en vrienden in Aleppo. Haar dochter gaf de laatste maanden in Syrië als vrijwilliger les aan kinderen uit de omliggende

dorpen omdat haar school in Aleppo gesloten is. Zij vond het heel mooi om dat samen met haar vriendinnen te doen. In Nederland wil zij naast Nederlands ook Duits leren, want dan heeft ze meer mogelijkheden voor werk. Ze kijkt er naar uit om naar school te kunnen gaan en Nederlandse jongeren te ontmoeten. Met haar moeder is ze al naar het Van Gogh-, Rijks- en Scheepvaartmuseum in Amsterdam geweest.

dam geweest.

De economiestudent aan tafel vertelde dat hij al vijf maanden in Nederland is. Hij volgt Nederlandse les en werkt als vrijwilliger bij het *Centraal Orgaan opvang Asielzoekers* (COA). Hij is supervisor op een Asielzoekerscentrum (AZC) en wil graag in Leiden zijn studie economie afmaken zodra hij de Nederlandse taal cursus heeft afgerond. Maar of het Leiden wordt hangt af van zijn nieuwe woonplek. Deze maand horen alle tijdelijke bewoners van de SZW-locatie wat hun nieuwe woonplek vanaf 1 januari 2016 wordt. Dat is spannend want ze willen graag in een grote stad zoals Den Haag blijven wonen.

De maaltijd op 7 december was zeer geslaagd. De gesprekken waren indrukwekkend, want we hoorden hoe goed de Syriërs het hadden in hun eigen land en hoe trots ze op hun land waren. Maar het is nu een nachtmerrie geworden,

waarbij alles kapotgeschoten wordt en de mannen worden geronseld om te vechten. Ze willen geen oorlog!

Robin de Jong leidde de avond plezierig en ds. Ruud Stiemer sprak een mooi gebed uit. De Arabische en Syrische gerechten smaakten zeer goed en het Hollandse dessert viel ook in de smaak. Een koor zong drie mooie Engelse kerstliederen. Iedereen heeft genoten van de avond.

Complimenten aan Robin en Kristin voor het mooie initiatief en de uitstekende organisatie. Een prachtig voorbeeld hoe we 'Goede Buren' kunnen zijn! Wij hebben die avond opnieuw ervaren dat samen eten verbindend en verrijkend is!

Cryptogram

De oplossing van de vorige crypto:

Horizontaal: 1 pauzeconcert 7 heterofoon 9 te 11 don 12 toppunt 15 mene 17 ene 19 mol 20 landlopers 23 S.A. (Societe Anonyme) 24 O.M. 26 navigatie 29 fat 31 sate 32 fluit 33 linie 35 eolus 38 eigenheimers

Verticaal: 1 pruttelkoffie 2 zee 3 Che 4 nood 5 evenementen 6 toneelspelers 8 gom 10 eon 13 pels 14 urn 16 nor 18 jongelui 21 aan 22 diva 25 mal 27 Asten 28 IT (informatietechnologie) 30 tuig 34 i.s.m. (in samenwerking met) 36 oh 37 le 'Regie inheems' omzetten in 'eigenheimers' moet je maar kunnen! En Freule Kopfitt met haar pruttelkoffie Elke crypto stelt je voor nieuwe raadsels. Dat deze crypto wat groter dan normaal is uitgevallen, komt goed uit met de feestdagen. Veel plezier en succes!

1		2		3		4		5		6	7
										8	
9			10			11			12		
			13					14			
15	16	17				18					
19				20	21						
		22	23				24		25		
		26				27		28			
29				30	31				32	33	
				34				35			
36								37			
					38						
39											

Horizontaal:

- 1 daar sta je dan (12)
- 8 voorganger van fa & sol (2)
- 9 actieve IJslandse vulkaan heeft vaak 'een hoed op' (bijnaam 'de gehoe-de') (5)
- 11 klaagzang in vrolijke dooierkleur (6)
- 13 levensvoorwaarde naast ademen en slapen (4)
- 14 vaak in een adem genoemd met 'waarde' (4)
- 15 dienaar van koninklijke familie (5)
- 18 hij speelde dart en deed enkele stappen (4)
- 19 bescheiden regenscherm (3)
- 20 met zuur, koper en een kraspen maak je kunst (3)
- 22 vlieders laten een geur na (4)
- 24 voorganger van British Airways had afgekorte meisjesnaam (3)
- 26 het zal moeilijk zijn Marijnissen op te volgen als voorzitter van deze partij (2)
- 28 getal in letters (2)
- 29 om Poetin te kunnen weerstaan, moet je wel tot iets in staat zijn (8)
- 32 raakt in modewereld steeds minder in de mode (3)
- 34 stellen, raken, komen en vullen doen het met een voorzetsel (3)
- 35 automerk uit Sovjettijdperk, stoer en niet erg degelijk (4)
- 36 nachtfilms? (12)
- 38 bestond van 1976 t/m 2014 om verbruik van kolen, olie en gas te reguleren (3)
- 39 Fantarakker met aardoliegeur (11)

Verticaal:

- 1 lopen zeebewoners hierover van A naar B? (13)
- 2 levert verlies, schade of schandaal op (3)
- 3 vinden na het concert herhaald plaats (7)
- 4 soort richtingwijzers (6)
- 5 met slechts een equator vervalt het wedstrijdement (8)
- 6 deze Arabische vorst is taalkundig de voorloper van onze 'admiraal' (4)
- 7 het rijk van Jan Zonder Land (12)
- 10 Wester en Heiliger hebben dit gemeen (3)
- 12 Drie-eenheid (3)
- 16 zonder leeftijdsbegrenzing is het reeds (2)
- 17 musea in o.a. Rotterdam en Hoorn zijn hiervan het slachtoffer geworden (9)
- 21 luidruchtige Assense aangelegenheid (2)
- 23 in het wapen van deze gemeente staat een hert, maar een wild zwijn zou meer op z'n plaats zijn (3)
- 25 bekend van de draad en een naaiperiodiek (7)
- 27 't is echt hout en toch is het een beetje nep (6)
- 30 haalde olie weg en Groningen beeft (3)
- 31 ik heb genoeg van de stank die die lobby verspreidt (5)
- 33 onder deze plechtige verklaring meld ik dat deze gemeente, ondanks het vertrek van Enka en Defensie, groot bleef (3)
- 35 onder dit beding krijgt degene die de ander overleeft ook nog 'es de erfenis (2)
- 37 met dat botermerk kom je het tijdperk wel door (3)

Zomaar een wijsheid

Trek het je eens niet aan als je er niet alleen uitkomt!

Sinds de zomer van 2015 komt er wekelijks op woensdag tussen 15.45 en 17 u een kleine oecumenische groep in de *Christus Triumfator*kerk bij elkaar om te mediteren vanuit de christelijke traditie. Meditatie vanuit de christelijke traditie wordt ook wel 'het gebed van het hart' genoemd, of 'het stille gebed'. Deze meditatie werd door de Benedictijner monnik John Main (1926-1982) opnieuw onder de aandacht gebracht. Het bidden door het - in stilte - herhalen van een gebedswoord werd al door de christelijke woestijnvaders geadviseerd. Binnen de christelijke traditie wordt er vaak gemediteerd met het gebedswoord 'maranatha', wat betekent 'kom Heer, kom'. Meditatie is een vorm van gebed die beoefend wordt naast de gebruikelijke gebedsvormen.

Het uitgangspunt van christelijke meditatie is, dat de menselijke geest zich in diepe stilte bewust wordt van zijn eigen bron. John Main zegt hierover: "In het stille gebed beogen we te worden wie we werkelijk zijn, niet door over God na te denken, maar door bij God aanwezig te zijn. Door eenvoudig bij God aanwezig te zijn, worden we gevormd tot de persoon die God heeft bedoeld. Door echt stil te worden, de gedachten over morgen, straks en vroeger los te laten, komen we in het NU terecht. Alleen in het NU kunnen we

God ontmoeten en zijn werk laten doen in ons. Dit betekent dat er meer ruimte ontstaat voor de eigenschappen die Jezus benoemde als belangrijk: nederigheid, vreugde, geduld, trouw, mededogen en liefde."

HOE TE MEDITEREN?

We stoppen met onze activiteiten en gaan rustig zitten. We zitten rechtop en sluiten de ogen. Nu richten we onze aandacht naar binnen. We beginnen met het in stilte zeggen van een gebedswoord of korte zin (mantra) en blijven dit herhalen gedurende 20-30 minuten. Wanneer gedachten, beelden of andere afleidingen de geest binnenkomen geven we deze geen aandacht en gaan vriendelijk terug naar de mantra.

We zijn een oecumenische groep waarbij mensen, met welke achtergrond dan ook, zich kunnen aansluiten om samen stil te zijn. Door de wekelijkse bijeenkomsten ondervindt men steun en bevestiging om met de dagelijkse meditaties door te gaan. Iedereen is van harte welkom! Bijdrage: € 1,-

Informatie: Dorothe v.d. Wetering,
tel.: 070 385 7442
e-mail: d.vandewetering@telfort.nl
of www.wccm.nl

